

OPINIONS

KINSHASA, CIUTAT ...
Xavier Vinader

12

ESTAPÉ RESPON
Toni Cañís
L'OPINIÓ DE PERE GIMFERRER
Lluís Bonada

13

LA PART VIVA DE LES COSES
Martí Domínguez

14

GENT PUSIL-LÀNIME
Xavier Bru de Sala

15

VIATGE A ROMANIA
Josep Guia
MON DIEUI
Joan Marí

16

ELS EXPERIMENTS, AMB ...
J. J. Pérez Benlloch
LA VICTÒRIA DEL PNB
Pere Martí

17

ELS GITANOS I L'AMPLIACIÓ
Llibert Ferri
DIGUEM-HO CLAR
Manuel S. Jardí

18

NO ENTENEN RES
Àngels Barceló
MIRACLE ECONÒMIC BASC
Toni Cañís

19

LES CARES DELS NACIONALS
Joan F. Mira

82

Poques setmanes abans de les eleccions basques del 13 de maig passat afirmàvem, en aquestes pàgines, que els resultats electorals no anaven a canviar res. Que després del dia 13 tot continuaria igual com abans. És evident que no l'encertàrem: hi ha coses que no han canviat, però n'hi ha d'altres que sí i unes altres que encara avui no està clar com aniran.

Entre les coses que continuen com abans hi ha, sens dubte, el mapa polític basc, pam amunt pam avall, que s'ha definit amb més rotunditat que mai com a plural i democràtic, amb un fort component basquista (algú ho dubtava?) i un altre, també prou significatiu, d'espanyolista. També continua igual, dissortadament, el terrorisme d'ETA i el suport social que rep per part de sectors amplis de la població.

Però han canviat algunes coses molt importants, com la possibilitat que la coalició Partit Nacionalista Basc-Eusko Alkartasuna (PNB-EA) governe ara amb més llibertat de moviments que abans, gràcies a la seua històrica victòria electoral. També s'ha "trenat", a tots els efectes, el cordó umbilical que vinculava el PNB i Euskal Herritarrok (EH) des del frustrat pacte de Lizarrà i les eleccions de fa tres anys. Tot plegat permet que el Govern basc recupere el lideratge polític d'Euskadi i que pugui plantejar una estratègia de tots els partits democràtics a favor de la pau.

Però els resultats del 13-M han obert, sobretot, moltes incògnites sobre l'actitud, a partir d'ara, del Partit Popular (PP), el partit socialista (PSOE) i EH. Moltes incògnites que les primeres reaccions postelectorals no han contribuït a revelar, ni de bon tros. Sense voler comparar les tres forces polítiques, que no tindria sentit, el plantejament radical del "o tot o res" d'abans de les eleccions que van fer totes tres les ha deixat, ara, "fora de joc".

La primera reacció de José María Aznar, especialment, ha estat agra. El president del Govern espanyol ha basat el rebuig a la proposta d'Arzalluz d'una mesa per la pau en la seua obsessió contra el dret d'autodeterminació, una actitud tan poc pragmàtica com la que va mantenir fins el mateix 13-M. Un observador neutral com *The Wall Street Journal Europe* (l'edició europea del diari novaiorquès) ha estat capaç de traure lliçons de les eleccions basques i ha afirmat, en un editorial, la conveniència de començar a pensar en un referèndum per la independència quan ETA haja desaparegut. La distància, de vegades, permet veure les coses de manera més senzilla. I Madrid no està tan lluny del País Basc com Nova York, per descomptat. *The Wall Street Journal* coneix de prop el cas del Quebec, també deu tenir bones referències del cas d'Irlanda (l'estat més jove de la Unió Europea) i sap que, tant si Euskadi és independent com si no ho és, Nova York continuarà sent la capital del món i Euskadi continuarà dins de la Unió Europea, com ho estaran ben aviat alguns països de l'antic bloc de l'Est o de l'antiga Unió Soviètica.

Madrid, certament, no pot dir el mateix. El Madrid de José María Aznar, de Pilar del Castillo i de tants altres té por d'una hipotètica i actualment improbable secessió d'Euskadi, perquè això posaria en perill la seua concepció del mapamundi i de l'espanyolitat. És així: a començaments del segle XXI, als de la "perifèria", a part d'anar a votar cada quatre anys i de regalar-los llibres d'història sempre que l'obliden, encara ens toca fer-los comprendre que la democràcia i els drets dels pobles no s'han fet solament a la mesura d'Espanya.

“Als de la ‘perifèria’ ens toca fer-los comprendre que la democràcia i els drets dels pobles no s’han fet solament a la mesura d’Espanya”

MADRID, NOVA YORK I EUSKADI